

Arkeologi i Sverige

Värmlands län

1991-2005

AIS Nr

4153

År

1990, 1991, 1992

Namn/plats

Djupsund

Typ av undersökning

forskningsundersökning

Ansvarig organisation

Värmlands museum, Högskolan i Karlstad

Ansvarig person

A Furingsten, C Heimann, E Svensson, S Pettersson

Fornlämningskategori

boplatsområde, gravfält

Datering, period

medeltid, nyare tid

Fynd

Beskrivning

Undersökningen vid Djupsund var en inledande undersökning i ett projekt kring värmländsk bebyggelsehistoria. Lokalen var registrerad som ett höggravfält med tillhörande husgrund, och det var på grund av husgrundsterrassen som lokalen utvaldes.

Undersökningen visade att det inte rörde sig om ett gravfält från järnåldern, utan att det istället var fråga om en övergiven gårdstomt, med största sannolikhet Djupsundets gamla gård. Anläggningarna kunde dateras till 1300-1600-tal. Sammanlagt har undersökningarna berört tre huslämningar.

Undersökningarna har delvis bedrivits som seminariegrävningar för studenter vid högskolan i Karlstad, dels med hjälp av amatörer.

Raä Nr	Län	Landskap	Socken
Hammarö 23:1	Värmland	Värmland	Hammarö
Hammarö 23:2	Värmland	Värmland	Hammarö

AIS Nr

4152

År

1990, 1992

Namn/plats

Skramle

Typ av undersökning

forskningsundersökning

Ansvarig organisation

Värmlands museum

Ansvarig person

Sofia Andersson, Eva Svensson

Fornlämningskategori

bytomt/gårdstomt

Datering, period

senmedeltid

Fynd

Beskrivning

Enligt tradition ska den äldsta gården i Gunnarskog heta Skramle. Gården övergavs under digerdöden och togs aldrig upp igen. Genom olika prospekteringsmetoder kunde gården lokaliseras. Delar av 4-5 hus undersöktes, ett bostadshus?, ett visthus?, ett kokhus, en ladugård? och en stensyll?

Med C14-analys har en preliminär datering till 1400-tal erhållits.

Undersökningen syftar till att studera en medeltida gård i skogsmiljö. Framst är det gårdsstruktur, näringsfång och materiell standard som studeras.

Raä Nr	Län	Landskap	Socken
Gunnarskog 595:1	Värmland	Värmland	Gunnarskog
Gunnarskog 595:2	Värmland	Värmland	Gunnarskog

AIS Nr

4161

År

1991

Namn/plats

Södra Fjöle

Typ av undersökning

särskild undersökning

Ansvarig organisation

Värmlands museum

Ansvarig person

Susanne Pettersson, Eva Svensson

Fornlämningskategori

gravfält, boplats

Datering, period

yngre bronsålder, ?, äldre järnålder, ?

Fynd

flinta, kvarts

Beskrivning

Med anledning av ett planerat väg- och brobygge utförde Värmlands museum en slutundersökning av en tidigare oregistrerad lokal med 8 synliga gravar samt en misstänkt boplatsyta. Vid undersökningen påträffades 17 gravar, ett röse och 16 stensättningar varav 5 sekundärgravar till röset. Samtliga gravar var fyndtomma då bevaringsförhållandena var mycket dåliga. På boplatsytan påträffades 2 terrasser, 4 vallar, 2 stenpackningar och 7 mörkfärgningar. Boplatsytan gav inte intryck av att ha varit en ordinär boplats utan kan möjligen kopplas till gravkulten eller ett säsongsmässigt nyttjande. Inga anläggningar var möjliga att datera. Dessutom undersöktes ett skärvstensflak RAÄ 338 som påträffades vid avbaning. Skärvstensflaket kunde dateras till förromersk järnålder.

Raä Nr	Län	Landskap	Socken
Stavnäs 337:1	Värmland	Värmland	Stavnäs
Stavnäs 338:1	Värmland	Värmland	Stavnäs

AIS Nr

4144

År

1991

Namn/plats

Edsholms borg

Typ av undersökning

arkeologisk förundersökning

Ansvarig organisation

Värmlands museum

Ansvarig person

Susanne Pettersson, Eva Svensson

Fornlämningskategori

Borg

Datering, period

senmedeltid

Fynd

Beskrivning

Inför ett planerat brobygge för en snabbjärnväg utfördes en förundersökning av förborgsområdet till Edsholms borg. Syftet med undersökningen var att undersöka omfattningen av eventuella kulturlager på platsen samt att datera dessa. Vid undersökningen påträffades avsatta kulturlager och brandlager efter hus på större delar av ytan. Edsholms borg är känd i skriftligt källmaterial från 1300-talets slut fram till år 1434 då borgen brändes ned. Det fyndmaterial som påträffades bekräftar denna datering.

Raä Nr	Län	Landskap	Socken
Grums 41:1	Värmland	Värmland	Grums

AIS Nr

4124

År

1991, 1992

Namn/plats

Blomma

Typ av undersökning

forskningsundersökning

Ansvarig organisation

Värmlands museum

Ansvarig person

Curry Heimann

Fornlämningskategori

grav

Datering, period

senmesolitikum, äldre järnålder

Fynd

keramik, pilspets, mikrospånkärna, stenartefakter

Beskrivning

En hållkista i Blomma, Blomskogs socken, undersöktes under åren 1991-1992 av Värmlands Museum i samarbete med Blomskogs hembygdsförening. Hållkistan var 5x2 m stor (N-S) och placerad i en oval stensättning. Kistan som var starkt skadad sedan tidigare har undersökts med syfte att främst ge svar på frågor rörande datering och konstruktion samt att ge underlag för en viss restaurering.

Undersökningen påvisade ett tydligt markerat "ingångsparti" i hållkistans södra del markerat genom både en "tröskelsten" och en väggliknande markering inne i kistan konstruerad av lera. Fynden bestod av oorerad, lätt bränd ljusbrun keramik samt enstaka artefakter av sten.

En flathuggen pilspets av kvartsit med urnupen bas kan dateras till senneolitikum. Keramiken har daterats till 120 e.Kr. (+/- 100) av Nordisk Laboratorium for Luminescens-datering i Risö, Roskilde, Danmark. Dateringen bör rimligtvis tolkas som ett resultat av sekundär användning av hållkistan under äldre järnålder. Fynd av flinta med bl.a. en mikrospånkärna utanför och strax söder om hållkistan tyder på förekomst av en äldre boplats från senmesolitikum.

Raä Nr	Län	Landskap	Socken
Blomskog 26:1	Värmland	Värmland	Blomskog

AIS Nr

4145

År

1991, 1992

Namn/plats

Edsholms borg

Typ av undersökning

särskild undersökning

Ansvarig organisation

Värmlands museum

Ansvarig person

Susanne Pettersson, Eva Svensson

Fornlämningskategori

Borg

Datering, period

senmedeltid

Fynd

Beskrivning

Inför ett planerat brobygge för en snabbjärnväg utfördes en undersökning av borgområdet till Edsholms borg. Syftet med undersökningen var att ta bort och dokumentera samtliga lämningar på platsen. Området var kraftigt stört av sentida aktiviteter vilket försvårade tolkningen.

Vid undersökningen påträffades fem hus varav ett hantverkshus, ett förrådshus? (med smedja?), två bostadshus och en manskapsbarack(?). Ca 2500 föremål tillvaratogs. Utifrån skriftliga källor och fyndmaterial kan anläggningen dateras till 1400-tal. Enligt uppgift ska Edsholms borg ha bränts ned under Engelbrektsupproret år 1434. Samtliga hus på förborgen var nedbrända, vilket bekräftar denna uppgift. Inga senare återuppbyggnadsförsök kunde beläggas.

Raä Nr	Län	Landskap	Socken
Grums 41:1	Värmland	Värmland	Grums

AIS Nr

4157

År

1992

Namn/plats

Kristinehamn, Kv. Jupiter 2

Typ av undersökning

särskild undersökning

Ansvarig organisation

UV Väst

Ansvarig person

Magnus Stibéus

Fornlämningskategori

begravningsplats

Datering, period

nyare tid

Fynd

skelett av människa, textil, knapp

Beskrivning

Med anledning av byggnation har en arkeologisk undersökning utförts i delar av Kv. Jupiter 2 i Kristinehamn.

Undersökningen berörde den SO delen av det område som var Kristinehamns kyrkogård under perioden ca år 1640-1810. NV om den nu undersökta delen av denna kyrkogård stod Kristinehamns kyrka åren ca 1640-1859.

Sammanlagt undersöktes ca 325 kvm inom kyrkogården. Här påträffades 119 gravar, varvid 109 undersöktes. Övriga 10 gravar framkom i schaktväggarna, och sparades för framtida utgrävning av kyrkogårdsområdet.

Omkring 1/3 av kyrkogårdsytan (dvs ca 110 kvm) var stört av grundgrävningar för skolbyggnad, avloppsledningar o dyl.

Drygt 60% av de undersökta gravarna innehöll benmaterial som var möjligt att insamla. 7 gravar innehöll mellan 2 och 7 individer, sammanlagt 28 individer. En preliminär osteologisk undersökning av dessa visar att det är män och i åldern ca 16-30 år. Förmodligen är de gravlagda på 1710-talet och utgör soldater. De framgrävda gravarna har daterats till en hundraårsperiod, dvs 1700-talets början till 1800-talets

början.

Tre begravningar innehöll textilfragment och i en kista påträffades knappar, i övrigt gjordes inga föremålsfynd.

Några olika kisttyper finns i materialet. Skeletten var lagda i fd förvaringslådor (spontade), vilka innehållit militär utrustning. Övriga kistor var av tre huvudkategorier: rektangulära, trapetsoida och rombiska. Den senare kisttypen var den yngsta.

Kyrkogårdsmuren påträffades i Ö. Denna skall enligt de historiska källorna vara uppförd ca 1750 och nedriven år 1827. Inga äldre lämningar framkom Ö om denna. I de 2 nordligaste schakten påträffades sentida grundlämningar och fyllnadslager.

Raä Nr	Län	Landskap	Socken
Kristinehamn 43:1	Värmland	Värmland	Kristinehamn

AIS Nr

4125

År

1992

Namn/plats

Blomma

Typ av undersökning

forskningsundersökning

Ansvarig organisation

Värmlands museum

Ansvarig person

Curry Heimann

Fornlämningskategori

Boplats

Datering, period

senmesolitikum

Fynd

kvarts, flinta, bergart, lihultsyxa

Beskrivning

Vid fornminnesinventeringen år 1988 registrerades en boplatsyta i närhet av en närbelägen hällkista, Blomskog 26. Med hjälp av provgropar samt ytinsamling genomfördes en forskningsundersökning för att om möjligt kunna fastställa datering av boplatsen, samt påvisa eventuella kulturlager. Syftet var att i förlängningen kunna påvisa ett möjligt samband mellan boplatsytan och hällkistan. Undersökningen kunde ej påvisa några som helst kulturlager. Endast enstaka avslag av bergart, kvarts och flinta framkom. En lihultsyxa av bergart påträffades i ytlagret.

Undersökningens resultat tyder på att boplatsytan utgör en möjlig rest efter en senmesolitisk boplats och något samband med hällkistan bör ej ha funnits.

Raä Nr	Län	Landskap	Socken
Blomskog 139:1	Värmland	Värmland	Blomskog
Blomskog 139:2	Värmland	Värmland	Blomskog

AIS Nr

4166

År

1992

Namn/plats

Avundsåsen

Typ av undersökning

Ansvarig organisation

Värmlands museum

Ansvarig person

Eva Svensson

Fornlämningskategori

Datering, period

vikingatid

Fynd

hängbryne

Beskrivning

I samband med återställandet av en skadad järnframställningsplats genomfördes en mindre arkeologisk undersökning av lokalen.

Vid undersökningen framkom en ugn (lågschaktugn), två slagghvarp, en slagghförekomst, en kolningsgrop, en rostningsplats, två kolupplag, en ugnslignande grop och en svacka inbyggd i kolningsgropsvallen som tolkades som en möjlig övernattningshydda.

Raä Nr

Södra Finnskoga 135:1

Län

Värmland

Landskap

Värmland

Socken

Södra Finnskoga

AIS Nr

4155

År

1992

Namn/plats

Karlstad, Kv. Udden

Typ av undersökning

arkeologisk förundersökning

Ansvarig organisation

Värmlands museum

Ansvarig person

Eva Svensson, Pernilla Gunnarsson

Fornlämningskategori

stadslager

Datering, period

nyare tid

Fynd

Beskrivning

Med anledning av en planerad byggnation i Kv. Udden genomfördes en arkeologisk förundersökning. Syftet var att undersöka om det fanns några äldre kulturlager och konstruktioner. Endast sentida störningar och en betongplatta efter ett sentida hus påträffades.

Raä Nr

Karlstad 30:1

Län

Värmland

Landskap

Värmland

Socken

Karlstad

AIS Nr

4173

År

1992

Namn/plats

Saxholmens borgruin

Typ av undersökning

forskningsundersökning

Ansvarig organisation

Värmlands museum

Ansvarig person

Sofia Andersson, Susanne Pettersson, Eva Svensson

Fornlämningskategori

Borg

Datering, period

högmedeltid

Fynd

hästsko, pilspets, spik, sländtrissa, kniv, bryne, mm

Beskrivning

År 1992 inleddes ett forskningsprojekt kring Saxholmens borgruin. Projektet är ett samarbete mellan Värmlands museum och Kristinehamns kommun och planeras pågå till och med år 1996. Arbetet bedrivs med hjälp av amatörarkeologer. 1992 års arkeologiska undersökningar var en inledande studie som främst syftade till att datera anläggningen och få en inblick i konstruktionen på platsen.

Fyra schakt togs upp, ett över kastalens ena hörn, samt två mindre schakt över två andra hörn. Det framgick att kastalen var fyrkantig, ca 10 m i sida och med ca 2 m tjocka murar. I det större schaktet påträffades även delar av en härd strax nedom kastalen. Ett schakt togs upp över en terrass nedanför den omgärdade muren. Denna terrass visade sig vara en naturbildning. Ett schakt togs upp över ett stenfundament i anslutning till den omgärdade muren. Det sista schaktet togs upp över en del av den omgärdade muren med ett tillhörande stenfundament beläget i en fuktig svacka. Denna svacka innehöll rikligt med fynd. 242 föremål tillvaratogs.

Raä Nr	Län	Landskap	Socken
Ölme 55:1	Värmland	Värmland	Ölme

AIS Nr

4165

År

1992

Namn/plats

Gammelvallen

Typ av undersökning

forskningsundersökning

Ansvarig organisation

Värmlands museum, Högskolan i Karlstad

Ansvarig person

Susanne Pettersson, Eva Svensson

Fornlämningskategori

bytomt/gårdstomt

Datering, period

nyare tid

Fynd

Beskrivning

År 1991 inleddes ett forskningsprojekt kring den övergivna bebyggelseenheten Gammelvallen. I ett inledande skede syftade projektet till att försöka klarlägga lokalens datering, funktion, etnicitet och markanvändning på platsen. År 1991 genomfördes en kartering av lokalen och 1992 inleddes de arkeologiska undersökningarna.

Det visade sig att det inte rörde sig om en fåbodlämning, vilket lokalen var registrerad som, utan om en övergiven gårdstomt från 1600- 1700-tal. Sannolikt rör det sig om Avundsåsens gamla gård (finngård). Undersökningen berörde en del av ett bostadshus, ett förrådshus och en åkerterrass.

Spisröset i bostadshuset tolkades som resterna av en rökugn. Under åkerterrassen påträffades ett kollager som möjligen härrörde från en svedja.

Raä Nr	Län	Landskap	Socken
Södra Finnskoga 280:1	Värmland	Värmland	Södra Finnskoga

AIS Nr

4141

År

1992, 1994

Namn/plats

Valnäs, Åtorp

Typ av undersökning

särskild utredning

Ansvarig organisation

Värmlands museum

Ansvarig person

Susanne Pettersson

Fornlämningskategori

grav, boplatzlämning, fornborg

Datering, period

Fynd

bryne

Beskrivning

I juni 1994 undersökte Värmlands Museum troliga boplatzlämningar och en flack stensättning intill en nyligen upptäckt fornborg (särskild utredning VM's arkiv) inför byggnationen av en ny tillfartsväg till E-18. Slutundersökningen hade föregåtts av en förundersökning i november 1992 där den nu undersökta rännan påträffats.

Stensättningen var fyndtom och inget kol kunde insamlas för dess datering. Boplatzlämningarna omfattade en avplanad yta på ca 15x12 m (N-S) med ett intill 0,3 m tj humöst lager. I det humösa lagret påträffades en nedgrävd ränna, 11 m l (N-S) och 0,3-1,3 m br, smalast i det något högre norra partiet. Intill, och V om, den plana ytan undersöktes en skärvstensförekomst. Ett fynd, F 1, påträffades intill mitten av rännan och det bestod av ett bryne.

Inom det humösa lagret insamlades kol och jordprover. Pollenanalysen påvisade ett skoglandskap (tallskog med inslag av björk, al, lind och gran) med inslag av odling (korn, korgblommiga växter, mållor, syror, groblad, mjölkört, gräs och ljung).

Fornborgen, boplatzlämningarna och stensättningen tolkades som resterna av en bebyggelseenhet från järnåldern (kolprov insänt men ej

analyserat)

Raä Nr	Län	Landskap	Socken
Ed 101:1	Värmland	Värmland	Ed
Ed 102:1	Värmland	Värmland	Ed
Ed 103:1	Värmland	Värmland	Ed

AIS Nr

4150

År

1993

Namn/plats

Skramle

Typ av undersökning

forskningsundersökning

Ansvarig organisation

Värmlands museum

Ansvarig person

Sofia Andersson, Eva Svensson

Fornlämningskategori

Bytomt/gårdstomt, runsten

Datering, period

järnålder, medeltid

Fynd

keramik (svartgods), sländtrissa, flinta, nit, söm, hästsko, skära, kniv

Beskrivning

En forskningsundersökning utfördes under två veckor med hjälp av frivillig arbetskraft. Forskningsundersökningen har i stora drag syftet att studera bebyggelse och ekonomi på en gård i ett skogsområde.

Efter att den 198 kvm stora ytan avtorvats framträdde en byggnadslämning, dock utan eldstad. Den avgränsades i S av en stensatt terrasskant och i Ö av en stenrad. I övrigt hade lämningen en något oklar begränsning. På den största av syllstenarna längs terrasskanten påträffades en runristning, daterad till 500-tal. Ristningen består av en runrad och omfattar ca 15 tecken. Ytterligare delar av en byggnadslämning med eldstad påträffades tätt intill den förra. Lämningen innehöll en stor del skärvig sten och kol.

Raä Nr	Län	Landskap	Socken
Gunnarskog 595:1	Värmland	Värmland	Gunnarskog
Gunnarskog 595:2	Värmland	Värmland	Gunnarskog

AIS Nr

4126

År

1993

Namn/plats

Prästgården

Typ av undersökning

forskningsundersökning

Ansvarig organisation

Värmlands museum

Ansvarig person

Sofia Andersson

Fornlämningskategori

bebyggelselämning?

Datering, period

tidigmedeltid, högmedeltid

Fynd

Beskrivning

En forskningsundersökning utfördes med hjälp av frivillig arbetskraft. Undersökningen hade till syfte att fastställa om lämningen utgör en bebyggelselämning, samt att utröna dess ålder. En folklig tradition i trakten hävdar att lämningen utgör rester efter en kyrka eller ett "munkhärbärke".

För att fastställa syftet gjordes ett mindre provschakt i lämningens södra del, genom en av de jordvallar som begränsar lämningen. Ett kolprov tillvaratogs. Inne i lämningen samt i vallen påträffades enstaka skärviga stenar. Utifrån lämningens form och läge kan det röra sig om någon typ av byggnad. Ett C14-prov gav en datering till tidigmedeltid-högmedeltid.

Raä Nr	Län	Landskap	Socken
Blomskog 35:1	Värmland	Värmland	Blomskog

AIS Nr

4136

År

1993

Namn/plats

Gunneby

Typ av undersökning

forskningsundersökning

Ansvarig organisation

Värmlands museum

Ansvarig person

Eva Svensson

Fornlämningskategori

fångstgrop

Datering, period

järnålder

Fynd

Beskrivning

Som ett led i ett doktorandarbete kring utmarksbruk i N Värmland genomfördes en forskningsundersökning av en fångstgrop. Ett mindre schakt togs upp över gropen i avsikt att kunna datera densamma. Ett kolprov under vallen gav en datering till 403-642 AD.

Raä Nr

Dalby 3:1

Län

Värmland

Landskap

Värmland

Socken

Dalby

AIS Nr

4156

År

1993

Namn/plats

Kristinehamn, Kv. Jupiter 2

Typ av undersökning

särskild undersökning

Ansvarig organisation

UV Väst

Ansvarig person

Magnus Stibéus

Fornlämningskategori

begravningsplats

Datering, period

nyare tid

Fynd

skelett av människa, spik, textil, keramik (yngre rödgods), kritpipa, mynt

Beskrivning

Med anledning av att en ny gymnasieskolbyggnad skulle uppföras genomfördes en arkeologisk undersökning i Kv. Jupiter 2 i Kristinehamn. Denna undersökning utgjorde en västlig fortsättning på den yta, som undersöktes 1992, och hade fram till 1993 varit bebyggd med en paviljong. Nu undersöktes en ca 200 kvm stor yta, varvid ca 200 gravar dokumenterades. Gravarna daterades till perioden 1700-1800-tal. Genom arkivstudier har det framkommit att kyrkogården haft en längre användningstid än till 1810 som hittills antagits. Arkivuppgifter ger vid handen att området använts som begravningsplats fram till ca 1830-tal.

Omkring hälften av den undersökta ytan var störd genom äldre nedgrävningar för husgrunder, avloppsledningar o dyl. I ett 20-tal gravar var benmaterialet så pass fragmentariskt att det inte var möjligt att samla in. Det benmaterial som samlades in hade emellertid också dålig bevarandegrad och flera begravningar var dessutom söndergrävda i senare tid.

Raä Nr	Län	Landskap	Socken
Kristinehamn 43:1	Värmland	Värmland	Kristinehamn

AIS Nr

4137

År

1993

Namn/plats

Ransby

Typ av undersökning

forskningsundersökning

Ansvarig organisation

Värmlands museum

Ansvarig person

Eva Svensson

Fornlämningskategori

fångstgrop

Datering, period

högmedeltid

Fynd

Beskrivning

Som ett led i ett doktorandarbete kring utmarksarbete i N Värmland undersöktes en fångstgrop. Ett mindre schakt togs upp över gropen i syfte att försöka datera densamma. Datering av ett kolprov gav provsvar 1172-1289 AD.

Raä Nr

Dalby 424:1

Län

Värmland

Landskap

Värmland

Socken

Dalby

AIS Nr

4170

År

1993

Namn/plats

Västra Fågelvik, Lövön

Typ av undersökning

forskningsundersökning

Ansvarig organisation

Värmlands museum

Ansvarig person

Curry Heimann

Fornlämningskategori

boplats

Datering, period

neolitikum, odaterat

Fynd

keramik, flinta, kol

Beskrivning

Med anledning av ett forskningsprojekt genomfördes en arkeologisk undersökning av en boplats på nordspetsen av ön Lövön. Vid undersökningen, som hade karaktär av en provundersökning, påträffades flera kol och sotlager samt en oval vallformig anläggning. Flinta och enstaka keramikskärvor framkom. Undersökningen gav inga entydliga svar på frågeställningarna kring boplatsens utsträckning eller kronologiska ålder även om flintan pekar på en neolitisk datering, keramikfyndet är dock sannolikt yngre. Den ovala vallformade anläggningen kunde dock avfärdas som en eventuell skärvestensvall eller husgrund.

Raä Nr	Län	Landskap	Socken
Västra Fågelvik 82:1	Värmland	Värmland	Västra Fågelvik

AIS Nr

4160

År

1993

Namn/plats

Uggleheden

Typ av undersökning

forskningsundersökning

Ansvarig organisation

Värmlands museum

Ansvarig person

Eva Svensson

Fornlämningskategori

blästplats

Datering, period

vikingatid

Fynd

hästsko, hästkosöm

Beskrivning

Inom ramen för ett forskningsprojekt kring lågteknisk järnhantering i norra Värmland undersöktes en järnframställningsplats bestående av tre ugnar med slagghvarp, ett kolupplag, ett malmrede och en kojgrund. En tillhörande kolningsgrop snittades också. Inga säkra fällstenar påträffades.

Raä Nr

Norra Finnskoga 224:1

Län

Värmland

Landskap

Värmland

Socken

Norra Finnskoga

AIS Nr

4172

År

1993

Namn/plats

Saxholmens borgruin

Typ av undersökning

forskningsundersökning

Ansvarig organisation

Värmlands museum

Ansvarig person

Susanne Pettersson, Eva Svensson

Fornlämningskategori

Borg

Datering, period

högmedeltid

Fynd

Beskrivning

Med anledning av ett forskningsprojekt genomfördes en arkeologisk undersökning av Saxholmens borgruin. Projektet inleddes år 1992 och är ett samarbete mellan Värmlands museum och Kristinehamns kommun och beräknas pågå till år 1996. Arbetet bedrivs med hjälp av amatörer. Sammanlagt fem schakt, varav tre kvarstod från föregående år, togs upp. Undersökningen berörde en mindre del av ruinkullen, två hus belägna inom borgområdet, två stenfundament ingående i den yttre muranläggningen samt en mindre del av den omgivande muren. Anläggningen kan dateras till 1200-tal. En ströning med en vapenbild för ätten Boberg påträffades. Under 1992 och 1993 års undersökning har ca 600 föremål tillvaratagits.

Raä Nr	Län	Landskap	Socken
Ölme 55:1	Värmland	Värmland	Ölme

AIS Nr

4171

År

1993

Namn/plats

Västra Fågelvik, Lövön

Typ av undersökning

forskningsundersökning

Ansvarig organisation

Värmlands museum

Ansvarig person

Curry Heimann

Fornlämningskategori

boplats

Datering, period

senmesolitikum, neolitikum

Fynd

flinta, kvarts, kvartsit, bergart

Beskrivning

Med anledning av ett forskningsprojekt genomfördes en undersökning av en boplats på ön Lövöns nordspets. Bakgrunden är att stora mängder lösfynd, över 1000 i antal, har registrerats genom inventeringar av Trankils hembygdsförening. Platsen har registrerats som nr 80:1 i Västra Fågelvik socken. Undersökningen i form av provgropsundersökning företogs för att avgränsa boplatsytan och för att påvisa spår efter kulturlager eller anläggningar. Resultatet av undersökningen visar att det inte fanns spår efter anläggningar eller kulturlager. Troligen utgör den undersökta ytan resterna efter ett utkastlager från en högre liggande boplatsyta eller så har platsen endast varit plats för tillfälliga vistelser. Dateringsmässigt spänner artefaktmaterialet från senmesolitikum och en bit in i neolitikum.

Raä Nr	Län	Landskap	Socken
Västra Fågelvik 80:1	Värmland	Värmland	Västra Fågelvik

AIS Nr

4154

År

1993

Namn/plats

Trollön

Typ av undersökning

forskningsundersökning

Ansvarig organisation

Värmlands museum

Ansvarig person

Curry Heimann

Fornlämningskategori

boplats

Datering, period

mellanneolitikum

Fynd

keramik, tångepilspets, skrapa, mikrospån

Beskrivning

Vid en mindre undersökning av en boplatsyta framkom en stenpackning med relativt rikliga fynd av ornerad keramik. Keramiken liksom övriga föremål kan dateras till mellanneolitikum och en gropkeramisk tradition.

Raä Nr

Holmedal 197:1

Län

Värmland

Landskap

Värmland

Socken

Holmedal

AIS Nr

4162

År

1993, 1994

Namn/plats

Runnevål

Typ av undersökning

forskningsundersökning

Ansvarig organisation

Värmlands museum

Ansvarig person

Susanne Pettersson

Fornlämningskategori

gravfält, källa

Datering, period

romersk järnålder, folkvandringstid, nyare tid

Fynd

brända ben, järnföremål, keramik, flinta, kvarts, nötskal?

Beskrivning

Med anledning av ett forskningsarbete undersöktes sammanlagt tre gravhögar, en källa/vattenhåla och ett mindre område av en äldre åkeryta inom gravfältet vid Runnevål.

RAÄ 1 är beläget på fastigheten Runnevål direkt norr om Stora Kils tätort. Fornlämningen är registrerad som ett höggravfält med 92 gravar och har utifrån äldre undersökningar daterats till romersk järnålder och folkvandringstid. Undersökningarna har bedrivits som forskninggrävningar med ekonomiskt bistånd från Kils Arkeologisk Sällskap (KAS) och Högskolan i Karlstad.

Syftet med de nu genomförda undersökningarna var i första hand att fastställa de olika lämningarnas kronologi och inbördes relation.

Gravarna.

Av de tre undersökta gravhögarna var en fyndtom (A 56) förutom ett fåtal föremål från den ursprungliga markytan, en hade en tämligen osäker gravgömma med en mindre mängd brända ben (A 88) och den

tredje innehöll en benkoncentration samt två? järnföremål och en flintpilspets i den centrala delen av gravhögen (A93). Om föremålen hörde till gravläggningen eller en äldre boplats kunde inte med säkerhet fastställas.

Träkol från A 56 gav en datering till 1910 +/- 60 BP (kalibrerat enligt Stuiver and Pearson 1986 till 50-90/250 e Kr) men kolet kan komma från en äldre fas än själva gravläggningen då det inte förekom någon riktig gravgömma.

I samtliga gravhögar kunde flint- och kvarts- avslag, keramik, brända ben och brända skal från ekollon/hasselnötter? tillvaratas. Merparten av fyndmaterialet tolkades som rester av en äldre aktivitet inom området. Den troliga boplatsen kunde dock inte dateras.

Åker och källa.

Den delundersökta åkerytan daterades enligt C-14 metoden till 195 +/- 55 BP (okalibrerat). En datering till 1700-talet verkade även rimlig utifrån det tillvaratagna fyndmaterialet. Källans ursprungliga datering kunde inte med säkerhet fastställas men det fanns inga indikationer på en förhistorisk datering.

Raä Nr	Län	Landskap	Socken
Stora Kil 1:1	Värmland	Värmland	Stora Kil

AIS Nr

4123

År

1994

Namn/plats

Alsters bruk

Typ av undersökning

särskild utredning

Ansvarig organisation

Värmlands museum

Ansvarig person

Susanne Pettersson

Fornlämningskategori

Ångsåg

Datering, period

nyare tid

Fynd

byggnadsmaterial, spik, beslag, verktyg, maskindel, klyvkniv, glasflaska

Beskrivning

Med anledning av en ny järnvägssträckning och bro över Alsterälven genomfördes en särskild utredning och undersökning av en övergiven industrilämning på fastigheten Alsters bruk, söder om Alsters Herrgård. Det berörda området omfattade ca 2 500 kvm varav ca 1 000 kvm avbanades och delundersöktes. Före avbaningen syntes endast delar av två stensyllar (A 1:5, A 3:9), en tegelanhopning (A 1:6), ett sten- och tegelfundament (A 7) samt några gropar och vallar som kunde uppfattas som konstruktioner. Den arkeologiska slutundersökningen resulterade i en sammanhängande industrilämning från sent 1800-tal. Lämningarna motsvarar med största sannolikhet den ångsåg som fanns vid Alster under perioden 1880-92 (Lindahl 1948:44). Samtliga lämningar och kulturlager bedömdes vara samtida med aktiviteterna kring ångsågen.

De flesta föremål som påträffades i samband med undersökningen består av byggnadsmaterial som spikar och beslag. Enstaka föremål utgörs av verktyg eller verktygsdelar medan andra kan tolkas som maskindelar. Endast ett föremål kan bekräfta att anläggningen har fungerat som en såg (F 28). Föremålet består av en klyvkniv som har

suttit intill själva sågklingan. Bestämningen av tre flaskbottnar bekräftar anläggningens brukningstid till sent 1800-tal (1880-1910).

Raä Nr	Län	Landskap	Socken
10211501900001	Värmland	Värmland	Alster

AIS Nr

4135

År

1994

Namn/plats

Lillbergsgården

Typ av undersökning

forskningsundersökning

Ansvarig organisation

Värmlands museum, Högskolan i Karlstad

Ansvarig person

Eva Svensson

Fornlämningskategori

blästplats

Datering, period

högmedeltid

Fynd

järnkrok, eldslagningsflinta

Beskrivning

Inom ramen för ett forskningsprojekt kring lågteknologisk järnframställning i N Värmland undersöktes en järnframställningsplats. Denna bestod av en blästerugn med slagghvarp, ett malmrede, ett kolupplag, en kolningsgrop, en fällsten med fällslagghvarp samt en kojgrund. Samtliga anläggningar undersöktes i större eller mindre omfattning. C14-analys gav en datering till 1300-tal e.Kr. Undersökningen bedrevs som en seminariegrävning.

Raä Nr

Dalby 322:1

Län

Värmland

Landskap

Värmland

Socken

Dalby

AIS Nr

4134

År

1994

Namn/plats

Ransby

Typ av undersökning

Forskningsundersökning

Ansvarig organisation

Värmlands museum

Ansvarig person

Eva Svensson

Fornlämningskategori

Fångstgrop

Datering, period

tidigmedeltid

Fynd

Beskrivning

Inför uppförande av Nordvärmlands jakt och fiskemuseum undersöktes en fångstgrop för älg. Undersökningen ingår också i ett avhandlingsprojekt om utmarksbruk i N Värmland. Avsikten var också att fångstgropen skulle rekonstrueras i utställningssyfte.

Fångstgropen var dåligt bevarad och delvis störd av sentida aktiviteter, och inga klara konstruktioner kunde beläggas.

Raä Nr

Dalby 777:1

Län

Värmland

Landskap

Värmland

Socken

Dalby

AIS Nr

4151

År

1994

Namn/plats

Skramle

Typ av undersökning

forskningsundersökning

Ansvarig organisation

Värmlands museum

Ansvarig person

Sofia Andersson, Eva Svensson

Fornlämningskategori

bytomt/gårdstomt, runsten

Datering, period

järnålder, medeltid

Fynd

sländtrissa, flinta, nit, söm, spanne, täljstensgryta, bryne, handkvarn, vävtyngd

Beskrivning

En forskningsundersökning utfördes under två veckor med hjälp av frivillig arbetskraft. Forskningsundersökningen har i stora drag syftet att studera bebyggelse och ekonomi på en gård i ett skogsområde. Undersökningen har utförts med hjälp av frivillig arbetskraft från bl a hembygdsföreningen i socknen.

Sammanlagt togs fyra schakt upp varav två var belägna i husgrunder. Det ena av dessa schakt, med husgrunder, var tidigare påbörjat. Det andra schaktet togs upp i vad som tolkades utgöra en spismur/rökugn. De övriga schakten togs upp på vad som tolkades som röjda ytor och odlingsmark intill husgrunderna.

Raä Nr	Län	Landskap	Socken
Gunnarskog 595:1	Värmland	Värmland	Gunnarskog
Gunnarskog 595:2	Värmland	Värmland	Gunnarskog

AIS Nr

4140

År

1994

Namn/plats

Lurö kloster

Typ av undersökning

forskningsundersökning

Ansvarig organisation

Värmlands museum

Ansvarig person

Sofia Andersson

Fornlämningskategori

Kyrka/kapell, boplats, tjärränna

Datering, period

vikingatid, medeltid, nyare tid

Fynd

silvermynt (1000-tal), keramik (svartgods, yngre rödgods), glas, kritpipa, ljushållare, kniv

Beskrivning

En arkeologisk delundersökning har utförts i forskningssyfte av Värmlands museum på Lurön i Väneren. Undersökningen har pågått sedan 1992 och är en del i ett arkeologiskt och kyrkohistoriskt samarbetsprojekt kring Vänerlands kristnande. Platsen kallas för Lurö kloster och har enligt tradition varit ett cistercienserkloster och föregångare till Varnhem. En kyrkoruin har konstaterats på platsen.

Undersökningen omfattade åtta schakt, varav två var kompletteringar av tidigare upptagna schakt. Hus från 800-tal, 1000-tal och 1500-tal delundersöktes, liksom en smedja, troligen från 1700-talet. Dessutom gjordes två schakt i en tjärränna med datering till 1500-tal. Tre schakt togs upp i syfte att undersöka om begravningar gjorts i anslutning till kyrkan. Inget framkom som tyder på detta.

Raä Nr	Län	Landskap	Socken
Eskilsäter 21:1	Värmland	Värmland	Eskilsäter
Eskilsäter 21:2	Värmland	Värmland	Eskilsäter

AIS Nr

4133

År

1994

Namn/plats

Gunneby

Typ av undersökning

forskningsundersökning

Ansvarig organisation

Värmlands museum, Högskolan i Karlstad

Ansvarig person

Eva Svensson

Fornlämningskategori

blästplats

Datering, period

nyare tid

Fynd

Spik

Beskrivning

Inom ramen för ett forskningsprojekt kring lågteknisk järnframställning i N Värmland undersöktes en järnframställningsplats. Denna bestod av en blästerugn med slagghvarp, delar av ett malmrede, ett kolupplag, en kolningsgrop, två fällstenar med slagghvarp samt en kojgrund. Samtliga anläggningar berördes av undersökningen som bedrevs som en seminariegrävning.

Raä Nr

Dalby 308:1

Län

Värmland

Landskap

Värmland

Socken

Dalby

AIS Nr

4122

År

1995

Namn/plats

Säffle

Typ av undersökning

särskild utredning

Ansvarig organisation

Värmlands museum, UV Väst

Ansvarig person

Gundela Lindman

Fornlämningskategori

Datering, period

Fynd

Beskrivning

Med anledning av planerad förbifart på riksväg 45 vid Säffle utfördes en första etapp av en arkeologisk utredning av tre alternativa vägkorridorer. Utredningens etapp 1 omfattade arkivstudier, terrängrekognoscering och genomgång av de äldre lantmäterikartorna.

Därvid påträffades 26 tidigare ej registrerade fornlämningar (fördelade på 21 lokaler) utöver de 12 tidigare antecknade. Dessutom registrerades ytterligare 142 lokaler för ev. fortsatt utredning inom etapp 2 av utredningen.

Raä Nr	Län	Landskap	Socken
Huggenäs 59:1	Värmland	Värmland	Huggenäs
Huggenäs 59:2	Värmland	Värmland	Huggenäs
Huggenäs 60:1	Värmland	Värmland	Huggenäs
Huggenäs 87:1	Värmland	Värmland	Huggenäs
Huggenäs 156:1	Värmland	Värmland	Huggenäs
Huggenäs 156:2	Värmland	Värmland	Huggenäs
Huggenäs 157:1	Värmland	Värmland	Huggenäs
Huggenäs 159:1	Värmland	Värmland	Huggenäs
By 102:1	Värmland	Värmland	By
By 114:1	Värmland	Värmland	By
By 116:1	Värmland	Värmland	By
By 292:1	Värmland	Värmland	By
By 298:1	Värmland	Värmland	By
By 299:1	Värmland	Värmland	By
By 301:1	Värmland	Värmland	By
By 315:1	Värmland	Värmland	By
By 326:1	Värmland	Värmland	By
By 329:1	Värmland	Värmland	By
Tveta 84:1	Värmland	Värmland	Tveta
Tveta 84:2	Värmland	Värmland	Tveta
Tveta 125:1	Värmland	Värmland	Tveta
Tveta 126:1	Värmland	Värmland	Tveta
Tveta 137:1	Värmland	Värmland	Tveta

AIS Nr

4159

År

1995

Namn/plats

Höljes

Typ av undersökning

forskningsundersökning

Ansvarig organisation

Värmlands museum

Ansvarig person

Eva Svensson

Fornlämningskategori

kolningsgrop

Datering, period

Fynd

Beskrivning

Med anledning av ett pågående avhandlingsarbete om utmarksbruk i norra Värmland utfördes en mindre delundersökning av en kolningsgrop, registrerad som fångstgrop. Avsikten var att datera anläggningen. Ett mindre schakt över gropens vall och ned i gropen planerades. Då det vid första spadtaget i gropens botten stod klart att det rörde sig om en kolningsgrop avslutades arbetet. Ett kolprov insamlades.

Raä Nr

Norra Finnskoga 30:1

Län

Värmland

Landskap

Värmland

Socken

Norra Finnskoga

AIS Nr

4169

År

1995

Namn/plats

Töckmarks Stom, Töcksmark backa, Nedre Hån

Typ av undersökning

Ansvarig organisation

UV Väst, Värmlands museum

Ansvarig person

Michael Jerkemark

Fornlämningskategori

grav, boplats

Datering, period

bronsålder, järnålder, nyare tid

Fynd

fajans, bränd lera, kol

Beskrivning

Inför ombyggnad av Europaväg 18 mellan Töcksfors och Hån i Töcksmark socken utfördes förundersökningar. I omedelbar närhet till vägområdet finns kända fornlämningar i form av stensättningslokaler (RAÄ nr 31, 32 och 34). Inom vägområdet, i närheten av RAÄ nr 31, hittades åtta härdar. Kolprov från tre av härdarna analyserades och daterades till nyare tid, medeltid respektive yngre järnålder. Här föreslogs slutundersökning.

Övriga lämningar var svedjor, åkerytor och kulturlager från nyare tid. För dessa föreslogs ingen slutundersökning.

Raä Nr	Län	Landskap	Socken
Töcksmark 31:1	Värmland	Värmland	Töcksmark
Töcksmark 31:2	Värmland	Värmland	Töcksmark
Töcksmark 31:3	Värmland	Värmland	Töcksmark
Töcksmark 32:1	Värmland	Värmland	Töcksmark
Töcksmark 34:1	Värmland	Värmland	Töcksmark

AIS Nr

4168

År

1995

Namn/plats

Töckmarks stom, Töckmarks backa, Nedre Hån

Typ av undersökning

Ansvarig organisation

UV Väst, Värmlands museum

Ansvarig person

Michael Jerkemark

Fornlämningskategori

grav, boplatssområde

Datering, period

mesolitikum, neolitikum, bronsålder, järnålder, medeltid, nyare tid

Fynd

Beskrivning

Vid ombyggnad av Europaväg 18 mellan Töcksfors och Hån i Töcksmark har UV väst och Värmlands museum genomfört arkeologiska utredningar. Denna har visat att vägomläggningen kommer att beröra fornlämningar som inte syns ovan mark. I omedelbar närhet till vägområdet finns kända fornlämningar i form av stensättningar RAÄ 31 och 34.

Arbetsmetoden för att i fält avgöra om området innehåller icke synliga fornlämningar var både schaktgrävningar med maskin i odlingsmark och handgrävning av provgropar i skogsmark och oländig terräng.

Av utredningen framgår att det inom området finns fornlämningar som inte syns ovan mark. Dessa fornlämningar är boplatser indikerade av ansamlingar av sot och kol, härdar och kulturlager. Några av dessa kan vara av avsevärd ålder då de har påträffats på höga nivåer i landskapet intill bäckraviner och på avsatser på bergssluttningar. I närhet till känd stensättning (RAÄ 31) har härdar påträffats. Kulturlagren kan härröra från stenålder, bronsålder, järnålder, medeltid, nyare tid.

Området kring sjöarna Stora Le, Foxen och Töcken innehåller stora arkeologiska värden med över 100 stenåldersboplatser indikerade av kvarts och flinta som registrerats vid inventeringen för den ekonomiska kartan under år 1994. Norr om Töcksfors finns redan den hittills nordligaste förekomsten av trattbägarkeramik i Sverige. I området finns också ensamliggandestensättningar. Undersökningar kan öka kunskapen om denna geografiska och kulturella brytzons utveckling under stenålder och bronsålder-järnålder.

Raä Nr	Län	Landskap	Socken
Töcksmark 31:1	Värmland	Värmland	Töcksmark
Töcksmark 31:2	Värmland	Värmland	Töcksmark
Töcksmark 31:3	Värmland	Värmland	Töcksmark
Töcksmark 34:1	Värmland	Värmland	Töcksmark

AIS Nr

4164

År

1995

Namn/plats

Medskogen

Typ av undersökning

forskningsundersökning

Ansvarig organisation

Värmlands museum

Ansvarig person

Eva Svensson

Fornlämningskategori

fångstgrop

Datering, period

Fynd

kol

Beskrivning

Med anledning av ett pågående avhandlingsarbete om utmarksbruk i norra Värmland utfördes en mindre delundersökning av en fångstgrop för älg. Avsikten var att datera anläggningen. Ett mindre schakt upptogs över fångstgropens vall och ned i gropen, så att undersökningen även kom att omfatta en del av den infallna träkonstruktionen i gropen. Två kolprover togs från kollagret i gropen (den infallna träkonstruktionen). C14-analys är ej klar.

Raä Nr

Södra Finnskoga 13:1

Län

Värmland

Landskap

Värmland

Socken

Södra Finnskoga

AIS Nr

4163

År

1995

Namn/plats

Bograngen

Typ av undersökning

forskningsundersökning

Ansvarig organisation

Värmlands museum

Ansvarig person

Eva Svensson

Fornlämningskategori

fångstgrop, ?, kolningsgrop, ?

Datering, period

Fynd

kol

Beskrivning

Med anledning av ett pågående avhandlingsarbete om utmarksbruk i norra Värmland utfördes en mindre delundersökning av en kolningsgrop, registrerad som fångstgrop. Avsikten var att datera anläggningen. Ett mindre schakt upptogs över gropens vall och ned i gropen, så att undersökningen även kom att omfatta en del av den infallna träkonstruktionen. Två kolprov togs, ett från kollagret under vallen samt ett från kollagret i gropen (den infallna träkonstruktionen).

Raä Nr

Södra Finnskoga 731:1

Län

Värmland

Landskap

Värmland

Socken

Södra Finnskoga

AIS Nr

4149

År

1995

Namn/plats

Skramle

Typ av undersökning

forskningsundersökning

Ansvarig organisation

Värmlands museum

Ansvarig person

Sofia Andersson, Eva Svensson

Fornlämningskategori

bytomt/gårdstomt

Datering, period

järnålder, medeltid

Fynd

sländtrissa, bryne, armborstpil, sölja, glättsten, avslag, täljstenskärl, hästsko, beslag, kniv, spik, söm

Beskrivning

Sedan ett par år tillbaka pågår en forskningsundersökning av den medeltida gården Skramle. Syftet med undersökningen är att studera bebyggelse och ekonomi på en medeltida gård i ett skogsområde. Undersökningen har utförts med hjälp av frivillig arbetskraft, bl a från hembygdsföreningen i socknen. De arkeologiska undersökningarna år 1995 omfattade två tidigare påbörjade schakt, samt en komplettering av ett tidigare påbörjat schakt.

Undersökningen omfattade sammanlagt fem husgrunder, därav var fyra kända sen tidigare undersökningar. Fyra husgrunder dateras till medeltid och en till järnålder.

Raä Nr	Län	Landskap	Socken
Gunnarskog 595:1	Värmland	Värmland	Gunnarskog
Gunnarskog 595:2	Värmland	Värmland	Gunnarskog

AIS Nr

4132

År

1996

Namn/plats

Skinnerud

Typ av undersökning

forskningsundersökning

Ansvarig organisation

Lunds Universitet

Ansvarig person

Eva Svensson

Fornlämningskategori

bytomt/gårdstomt

Datering, period

vikingatid, tidig medeltid

Fynd

spik, söm, beslag, bleck

Beskrivning

Vid Skinnerud genomfördes en forskningsundersökning med syfte att lokalisera äldre bebyggelse lämningar. Ett stolphål, en härd, en husgrund? (svacka), ett avfallslager, ett avsatt kulturlager samt äldre matjordslager påträffades. Samtliga lämningar dateras till övergången vikingatid-tidig medeltid. Totalt tillvaratogs 26 föremål.

Raä Nr	Län	Landskap	Socken
Dalby 776:1	Värmland	Värmland	Dalby

AIS Nr

4127

År

1996

Namn/plats

Bogen

Typ av undersökning

forskningsundersökning

Ansvarig organisation

Lunds Universitet

Ansvarig person

Eva Svensson

Fornlämningskategori

fångstgrop

Datering, period

Fynd

Beskrivning

Med anledning av ett pågående doktorandarbete om utmarksbruk i N Värmland delundersöktes en fångstgrop för älg ingående i ett fångstgropssystem. Undersökningen omfattade ett schakt på 2,5 x 0,3 m över gropens vall och ned i gropen för insamlande av kol till C14-analys. Rester av gropens inre konstruktion påträffades i form av kol.

Raä Nr

Bogen 22:1

Län

Värmland

Landskap

Värmland

Socken

Bogen

AIS Nr

4131

År

1996

Namn/plats

Skyllbäck

Typ av undersökning

forskningsundersökning

Ansvarig organisation

Lunds Universitet

Ansvarig person

Eva Svensson

Fornlämningskategori

fångstgrop

Datering, period

Fynd

kol

Beskrivning

Med anledning av ett pågående doktorandarbete om utmarksbruk i N Värmland delundersöktes en fångstgrop för älg ingående i ett fångstgropssystem. Undersökningen omfattade ett schakt på 3 x 0,3 m över gropens vall och ned i gropen för insamlande av kol till C14-analys. Rester av gropens inre konstruktion påträffades i form av kol.

Raä Nr

Dalby 1:1

Län

Värmland

Landskap

Värmland

Socken

Dalby

AIS Nr

4139

År

1996

Namn/plats

Lurö kloster

Typ av undersökning

forskningsundersökning

Ansvarig organisation

Värmlands museum

Ansvarig person

Sofia Andersson

Fornlämningskategori

kyrka/kapell

Datering, period

medeltid, nyare tid

Fynd

benföremål, (skaft?), glas, keramik (yngre rödgods)

Beskrivning

Sedan år 1992 pågår ett kyrkohistoriskt och arkeologiskt forskningsprojekt kring vänerlands kristnande, samt kring centralorter och handel i vänerområdet. Som ett led i denna forskning har arkeologiska undersökningar gjorts på Lurön i Vänern. Platsen kallas Lurö kloster och har enligt tradition varit ett cistercienserkloster och föregångare till Varnhem. En kyrkoruin har tidigare konstaterats på platsen.

Tre schakt togs upp för att utreda kyrkoruinens bevaringsgrad, samt att försöka datera och genom byggnadstekniska detaljer utläsa ytterligare information om kyrkans ursprung.

Vad beträffar bevaringsgraden fanns ca 1,5 m höga murar (både invändigt och utvändigt på skalmuren) bevarade längs västsidan, samt en 0,5-1,0 m hög mur mellan kor och långhus. Ett golv med oklar datering fanns bevarat utanför, S om långhusväggen (ett södra sidoskepp?). Inuti kyrkan fanns inget golv bevarat.

En ristning, ett kristusmonogram, -XP-, samt ytterligare ett par kryss

påträffades på utsidan av långhusets sydvägg. Denna del av väggen har fungerat som vägg till en källare i sen tid, varför dateringen på ristningen kan vara osäker.

Raä Nr	Län	Landskap	Socken
Eskilsäter 21:1	Värmland	Värmland	Eskilsäter

AIS Nr

4148

År

1996

Namn/plats

Skramle

Typ av undersökning

forskningsundersökning

Ansvarig organisation

Värmlands museum

Ansvarig person

Sofia Andersson, Eva Svensson

Fornlämningskategori

bytomt/gårdstomt, runsten

Datering, period

järnålder, medeltid

Fynd

sländtrissa, bryne, täljstenskärl, kniv, spänne, bultlås, ströning (silver), spik, söm

Beskrivning

Sedan ett par år tillbaka pågår en forskningsundersökning av den medeltida gården Skramle. Syftet med undersökningen är att studera bebyggelse och ekonomi på en medeltida gård i ett skogsområde. Undersökningen har utförts med hjälp av frivillig arbetskraft, bl a från hembygdsföreningen i socknen. De arkeologiska undersökningarna år 1996 omfattade en yta mellan två tidigare upptagna schakt, en komplettering av ett tidigare schakt samt tre sökschakt.

Ytterligare två hus framkom vid undersökningen (nu sammanlagt elva st.). I sökschakten begränsades åkermarkens yta mot N och visade på befintlig åkermark Ö och V om gården.

Under 1996 flyttades del av fornlämning RAÄ 595, en runsten, till en ny placering inom hembygdsgårdens område.

Raä Nr	Län	Landskap	Socken
Gunnarskog 595:1	Värmland	Värmland	Gunnarskog
Gunnarskog 595:2	Värmland	Värmland	Gunnarskog

AIS Nr

4158

År

1996

Namn/plats

Höljes

Typ av undersökning

forskningsundersökning

Ansvarig organisation

Lunds Universitet

Ansvarig person

Eva Svensson

Fornlämningskategori

fångstgrop

Datering, period

Fynd

Beskrivning

Med anledning av ett pågående doktorandarbete om utmarksbruk i Norra Värmland delundersöktes en fångstgrop för älg ingående i ett fångstgropssystem. Undersökningen omfattade ett schakt på 3 X 0,3 m över gropens vall och ned i gropen för insamlande av kol till C14-analys. Rester av gropens inre konstruktion påträffades i form av kol.

Raä Nr

Norra Finnskoga 302:1

Län

Värmland

Landskap

Värmland

Socken

Norra Finnskoga

AIS Nr

4147

År

1996

Namn/plats

Norra Backa

Typ av undersökning

forskningsundersökning

Ansvarig organisation

Lunds Universitet

Ansvarig person

Eva Svensson

Fornlämningskategori

fångstgrop

Datering, period

Fynd

Beskrivning

Med anledning av ett pågående avhandlingsarbete om utmarksbruk i N Värmland delundersöktes en fångstgrop för älg. Undersökningen omfattade ett schakt om 2,5-0,3 m över gropens vall och ned i gropen för insamlande av kol till C14-analys. Rester av gropens inre konstruktion påträffades i form av kol. Inga föremål framkom.

Raä Nr	Län	Landskap	Socken
Gunnarskog 735:1	Värmland	Värmland	Gunnarskog
Gunnarskog 735:2	Värmland	Värmland	Gunnarskog

AIS Nr

4146

År

1997

Namn/plats

Stommen, Skramle

Typ av undersökning

forskningsundersökning

Ansvarig organisation

Lunds Universitet

Ansvarig person

Sofia Andersson, Eva Svensson

Fornlämningskategori

bytomt/gårdstomt

Datering, period

järnålder, medeltid

Fynd

armborstpil, bryne, sländtrissa, hästsko, bultlås, vävtyngder, glättsten, täljstenskärl, nål, spik, söm, flintavslag, slagg, tegel, bränd lera

Beskrivning

Sedan ett antal år tillbaka pågår en forskningsundersökning av den medeltida övergivna gården Skramle. Syftet med undersökningen är att studera bebyggelse och ekonomi på en medeltida gård i ett skogsområde. Undersökningen har utförts med hjälp av frivillig arbetskraft, bl a från hembygdsföreningen i socknen.

Den arkeologiska undersökningen 1997 omfattade fyra veckor då en 300 kvm stor yta undersöktes. Ytterligare husgrunder framkom i de kompletterande schakten. Ett par nya schakt togs upp där bl a en sentida lämning med oklar funktion påträffades. Denna lämning låg dock ett stycke från den medeltida gårdstomten. I övrigt kompletterades bilden av den medeltida gårdsstruktur som framkommit under tidigare år.

Under år 1997 avsöktes området runt RAÄ 595 och ett flertal lämningar påträffades såsom en trolig grav (stensättning), ett byggfundament, en källare, en husgrund och en bergtäkt.

Raä Nr	Län	Landskap	Socken
Gunnarskog 595:1	Värmland	Värmland	Gunnarskog
Gunnarskog 595:2	Värmland	Värmland	Gunnarskog

AIS Nr

4138

År

1997- 1999

Namn/plats

Lurö kloster

Typ av undersökning

forskningsundersökning

Ansvarig organisation

Värmlands museum, Södertörns högskola

Ansvarig person

Sofia Andersson

Fornlämningskategori

kyrka/kapell, boplats

Datering, period

vikingatid, medeltid, nyare tid

Fynd

keramik, spik, kniv, bryne, flinta

Beskrivning

Sedan år 1992 pågår ett kyrkohistoriskt och arkeologiskt forskningsprojekt kring vänerlands kristnande, samt kring centralorter och handel i vänerområdet. Som ett led i denna forskning har arkeologiska undersökningar gjorts på Lurön i Vänern. Platsen kallas Lurö kloster och har enligt tradition varit ett cistercienserkloster och föregångare till Varnhem. En kyrkoruin har tidigare konstaterats på platsen.

Undersökningarna åren 1997 och 1999 koncentrerades till kyrkoruinen och dess omedelbara närområde, där tidigare indikationer fanns på hus från järnåldern. Detta hus undersöktes båda åren och har en preliminär datering till 800-tal. En yta närmast S om kyrkoruinen undersöktes för att utreda ytterligare byggnader. Det kunde dock konstateras att den stenpackning som framkom inte tillhörde någon byggnad, utan förmodligen någon typ av "aktivitetsyta" i samband med kyrkan.

Vid undervattensundersökningarna framkom en kajanläggning, vilken ännu ej har kunnat dateras. Möjligen kan här finnas ett äldre ursprung

än det 1800-talstegel som påträffades i anläggningens Ö del.

Raä Nr	Län	Landskap	Socken
Eskilsäter 21:1	Värmland	Värmland	Eskilsäter
Eskilsäter 21:2	Värmland	Värmland	Eskilsäter

AIS Nr

4142

År

1998

Namn/plats

Skramle

Typ av undersökning

forskningsundersökning

Ansvarig organisation

Lunds Universitet

Ansvarig person

Susanne Pettersson

Fornlämningskategori

bytomt/gårdstomt

Datering, period

folkvandringstid, yngre järnålder, medeltid

Fynd

bryne, täljstenskärl, gångjärn, spik, nit, söm, beslag

Beskrivning

Sedan ett antal år tillbaka pågår en forskningsundersökning av den medeltida övergivna gården Skramle. Syftet med undersökningen är att studera bebyggelse och ekonomi på en medeltida gård i ett skogsområde. Undersökningen har utförts med hjälp av frivillig arbetskraft, bl a från hembygdsföreningen i socknen. I och med 1998 års undersökning avslutas allt fältarbete på platsen, vilket pågått sedan 1990. Undersökningarna under 1998 omfattade i stort sett kompletteringar till tidigare undersökta ytor.

Raä Nr	Län	Landskap	Socken
Gunnarskog 595:1	Värmland	Värmland	Gunnarskog

AIS Nr

4143

År

1998

Namn/plats

Ingersbysäteren

Typ av undersökning

forskningsundersökning

Ansvarig organisation

Lunds Universitet

Ansvarig person

Eva Svensson

Fornlämningskategori

torp

Datering, period

medeltid, nyare tid

Fynd

Beskrivning

Med anledning av pollen- och C14-analyser, vilka påvisat medeltida och äldre markanvändning av värmländska säterlokaler har det ansetts angeläget att datera tillkomsten av bebyggelse på dylika lokaler. Vid en tidigare genomförd kartering påvisades tre husgrunder av ålderdomlig karaktär på Ingersbysäteren. Pollenanalysen av lokalen visade att bete/slätter och småskalig odling bedrivits sedan tidig medeltid. Under modern tid omvandlades Ingersbysäteren till torp.

Undersökningen omfattade mindre schakt i samtliga tre husgrunder av ålderdomlig karaktär. I en av husgrunderna påträffades delar av en härd. En husgrund utgjordes av en svacka med kolbemängt lager och terrassering. Den tredje anläggningen framstod som en osäker husgrund. Inga föremål påträffades.

Raä Nr	Län	Landskap	Socken
Gunnarskog 552:1	Värmland	Värmland	Gunnarskog

AIS Nr

4130

År

1998

Namn/plats

Backa

Typ av undersökning

forskningsundersökning

Ansvarig organisation

Lunds Universitet

Ansvarig person

Eva Svensson

Fornlämningskategori

bytomt/gårdstomt

Datering, period

nyare tid

Fynd

recent fyndmaterial

Beskrivning

Undersökningen är ett led i projektet "bebyggelse, säterdrift och landskap" vars syfte är att studera en skogsby och dess utmarker.

Undersökningen omfattade en husgrund (husgrund 2). Efter avtorvning påträffades ett kolbemängt kulturlager. I samband med undersökningen karterades lokalen.

Raä Nr

Dalby 243:1

Län

Värmland

Landskap

Värmland

Socken

Dalby

AIS Nr

4129

År

1998

Namn/plats

Backasäterna

Typ av undersökning

forskningsundersökning

Ansvarig organisation

Lunds Universitet

Ansvarig person

Eva Svensson

Fornlämningskategori

bebyggelselämning

Datering, period

järnålder, nyare tid

Fynd

spik, porslin, järnföremål

Beskrivning

Som ett led i forskningsprojektet "Bebyggelse, säterdrift och landskap" vars syfte är att studera en skogsby och dess utmarker undersöktes delar av två husgrunder, vilka vid en tidigare kartering hade bedömts vara av möjlig ålderdomlig karaktär.

I den ena, kallad Hg 11, framkom två olika kulturlager, samt en trolig härd.

I den andra husgrunden, kallad Hg 30 framkom två olika kulturlager samt en härd som förmodligen varit kupolbyggd.

I samband med den arkeologiska undersökningen togs prov för pollenanalys i den intilliggande myren, samt markpollenprover.

Datering; Hg 11 mellersta järnålder

Hg 30 nyare tid

Raä Nr	Län	Landskap	Socken
Dalby 794:1	Värmland	Värmland	Dalby

AIS Nr

4128

År

1998

Namn/plats

Skinnerud, Backa

Typ av undersökning

forskningsundersökning

Ansvarig organisation

Lunds Universitet

Ansvarig person

Eva Svensson

Fornlämningskategori

bytomt/gårdstomt

Datering, period

äldre järnålder, vikingatid, medeltid

Fynd

spik, märla, kniv, eldstål, avslag av flinta

Beskrivning

En forskningsundersökning av en bytomt har utförts. En större yta avbanades och rensades. Ett brandlager och ett kulturlager samt ett antal stolphål hörande till ett förmodat långhus undersöktes. Endast en del av det förmodade långhuset undersöktes år 1998.

120 föremål tillvaratogs.

Dessutom togs fyra provgropar upp varav två var tomma. En, innehållande kulturlager, sparades till fältsäsongen 1999. Den fjärde innehöll delar av en möjlig härd daterad till äldre bronsålder.

Raä Nr	Län	Landskap	Socken
Dalby 776:1	Värmland	Värmland	Dalby

AIS Nr

4167

År

2000

Namn/plats

Önaholm

Typ av undersökning

forskningsundersökning

Ansvarig organisation

Södertörns högskola

Ansvarig person

Sofia Andersson

Fornlämningskategori

bytomt/gårdstomt, hålväg, båtlänning?

Datering, period

medeltid, odaterat

Fynd

hästkosöm, ben, beslag, spik, bränd lera

Beskrivning

Med anledning av ett forskningsprojekt utfördes en arkeologisk undersökning av bebyggelse lämningar på ön Körsbärsholmen vid Önaholm. Resultaten kommer bl a att redovisas i samband med ett avhandlingsarbete kring Vänerens kommunikation under medeltid. Sammanlagt togs fem schakt upp, berörande en husgrund, två båtlänningar, en hålväg samt en trolig källare.

Schakten i husgrunden lades upp så att delar av spismursröset berördes för att kunna få relativt bra dateringsmöjligheter. Hålvägen visade sig vara stensatt längs östra sidan, västra sidan saknade helt sten.

Schakten i de båda båtlänningarna gav inga indikationer på några anlagda lämningar. Det är därmed oklart om det rör sig om båtlänningar. Vid dykningar påträffades bl a troliga fiskeanläggningar (oklar datering) samt några plankor.

Raä Nr	Län	Landskap	Socken
Tveta 18:1	Värmland	Värmland	Tveta

AIS Nr

4175

År

2002

Namn/plats

Lurö kloster

Typ av undersökning

forskningsundersökning

Ansvarig organisation

Södertörns högskola

Ansvarig person

Sofia Andersson

Fornlämningskategori

kyrka/kapell

Datering, period

medeltid

Fynd

Beskrivning

Sedan år 1992 har ett arkeologiskt och kyrkohistoriskt forskningsprojekt utrett frågor kring Vänerlands kristnande, samt centrala platser och handel i Vänerområdet. Som ett led i denna forskning har arkeologiska undersökningar gjorts på Lurön i Väneren. Platsen har enligt traditionen varit ett cistercienserkloster och föregångare till Varnhems kloster.

Tidigare års undersökningar har konstaterat bebyggelse från järnålder och framåt, samt en kyrkoruin. Undersökningen år 2002 syftade till att fånga upp kyrkans ingång. Ingången påträffades på kyrkans södra vägg och öppningen mätte ca 0,7 m i bredd. Den del av muren/sydväggen som var närmast öppningen är mycket dåligt bevarad. Endast ett skift av sten är kvar intill dörröppningen. I ytterkanten av schaktet; sydvästra hörnet av muren samt mot sydöst är ytterdelen av muren bevarad upp till 2 m. Innerväggen är dock dåligt bevarad.

Raä Nr	Län	Landskap	Socken
Eskilsäter 21:1	Värmland	Värmland	Eskilsäter

AIS Nr

4174

År

2004

Namn/plats

Sundsnäs

Typ av undersökning

särskild utredning

Ansvarig organisation

Bohusläns museum, Värmlands museum

Ansvarig person

Staffan von Arbin

Fornlämningskategori

fast fiske, båt-/vrak

Datering, period

medeltid, nyare tid

Fynd

Beskrivning

Med anledning av planerad dammbyggnation i Sundet, mellan Kyrkviken och Glafs fjorden, utförde Bohusläns museum i april månad 2004 en undervattensarkeologisk utredning i samverkan med Värmlands museum. Den arkeologiska insatsen motiverades utifrån den rika fornlämningsbilden på land, med bl.a. förhistoriska boplatser, ett flertal fyndplatser för lösfynd samt ett stort antal förhistoriska gravar, sammantaget med vattenområdets dokumenterade betydelse som innanfarled under medeltid och nyare tid. Utredningen bestod av kart- och arkivstudier samt okulär besiktning och sondering i fält av det berörda bottenavsnittet.

Utredningen omfattade ett ca 7 500 kvm stort vattenområde i det smalaste partiet av Sundet. Vattendjupet i området varierar mellan 0 och 6 meter och botten består av mjuka sediment. Enligt obekräftade uppgifter skulle delar av utredningsområdet ha varit föremål för muddring, något som också kunde bekräftas genom utredningen. Det muddrade området är uppskattningsvis 2 500 kvm stort och löper centralt genom utredningsområdet. Eftersom utsikterna att finna

bevarade fornlämningar inom detta bottenparti bedömdes vara begränsade utreddes området endast extensivt. Det fortsatta arbetet kom i stället att inriktas på de strandnära och mera opåverkade delarna av sundet.

Sammantaget påträffades fyra objekt/anläggningar.

Anläggning 1

Anläggningen utgörs av lämningen efter ett förmodat fast fiskeredskap, troligast en del av en raserad ledarm till en katsa eller motsvarande.

Anläggningen består av en koncentration av plant liggande klena störor som sticker ut ur sedimentväggen strax utanför vasskanten. I området finns också ett mindre antal vertikalt stående pålar/störor och enstaka 0,2-0,5 m stora stenar. Den fullständiga utsträckningen av lämningen är för närvarande inte känd, men dess synliga/exponerade del mäter ca 3,5 x 2 m. Vattendjupet på platsen är ca 1,8 m. Trolig datering: medeltid—nyare tid. Prov för 14C-datering har samlats in och skickats in för analys.

Anläggning 2

Anläggningen utgörs av lämningen av ett förmodat fast fiskeredskap och består av en mindre koncentration av kraftigt eroderade vertikalt stående störor/pålar. Ett knappt tiotal störor/pålar registrerades vid utredningen, vilka förefaller att bilda en rät linje. Det kan inte uteslutas att ytterligare pålar och/eller konstruktioner finns i området.

Vattendjupet är ca 2 m. Trolig datering: medeltid—nyare tid. Prov för 14C-datering har samlats in och skickats in för analys.

Anläggning 3

Anläggningen utgörs av lämningen av en minst fem meter lång klinkbyggd båt. Lämningen är mycket nedbruten och till stora delar översedimenterad. Vattendjupet på platsen är ca 2,5 meter. Datering okänd. Prov för 14C-analys har samlats in och skickats in för analys.

Anläggning 4

Anläggningen utgörs av lämningen efter en mindre klinkbyggd båt/eka. Då båten delvis är fylld med sten kan man förmoda att den avsiktligt sänkts på platsen. Vattendjupet är ca 1 m. Lämningen bedöms vara yngre än 100 år.

Bohusläns museum/Värmlands museum gör bedömningen att anläggning 1 och 2 är att betrakta som fasta fornlämningar och anser därför att en förundersökning, i syfte att närmare fastställa respektive lämningens omfattning och vetenskapliga potential, bör föregå det tilltänkta arbetsföretaget. Vad gäller anläggning 3 är fornlämningsstatus f.n. inte möjlig att fastställa, varför analysresultatet av inskickat 14C-prov bör inväntas innan vidare antikvariska ställningstaganden görs.

Raä Nr	Län	Landskap	Socken
	Värmland	Värmland	Arvika